

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Maria Grzelka (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z powództwa A. P.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Transportu i Budownictwa

o zobowiązanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 lipca 2006 r.,

skargi kasacyjnej powoda od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 8 listopada 2005 r.,

- 1. uchyla zaskarżone postanowienie oraz poprzedzające je postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 6 września 2005 r.,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.600,- złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w W. odrzucające, na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c., pozew powoda domagającego się zobowiązania Ministra Transportu i Budownictwa (poprzednio - Ministra Infrastruktury) do wydania określonego aktu normatywnego. Uznał za trafne stanowisko Sądu pierwszej instancji, że droga sądowa była niedopuszczalna ponieważ żądanie powoda nie wynikało ze zdarzeń prawnych, które mogą stanowić źródło stosunków cywilnoprawnych. W skardze kasacyjnej powód zarzucił powyższemu postanowieniu naruszenie prawa materialnego – art. 45 § 1, art. 77 ust. 2 i art. 177 Konstytucji RP przez błędną wykładnię oraz naruszenie prawa procesowego - art. 199 pkt 1 k.p.c. przez odrzucenie pozwu w sytuacji, gdy sprawa powinna być przez sąd cywilny rozpoznana. Wnosił o uchylenie i zmianę zaskarżonego postanowienia przez orzeczenie, że sprawa poddana pod rozstrzygnięcie sądu w pozwie jest sprawą cywilną, dla której jest dopuszczalna droga postępowania cywilnego przed sądem cywilnym oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiotem żądania powoda było zobowiązanie pozwanego Ministra do określonego zachowania, odnośnie do którego powód twierdził, że było prawnym obowiązkiem pozwanego a wynikało z przepisów dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 259). To zachowanie miało polegać na wydaniu rozporządzenia wykonawczego, które przewidywałoby odszkodowanie dla byłych właścicieli tzw. gruntów warszawskich, którym odmówiono przyznania prawa własności czasowej. Powód twierdził, że jest następcą prawnym byłych właściciel nieruchomości przy ul. C. 3 w W., oraz, że przysługuje mu podmiotowo prawo do żądania nakazania pozwanemu wydania aktu normatywnego, którego treść ukształtowałaby w określony sposób jego sytuację majątkową.

Możliwość domagania się określonego zachowania ze strony wskazywanego podmiotu jest w prawie cywilnym treścią tzw. roszczeń zasądzających. Podlegają one uwzględnieniu, gdy istnieje norma prawna przewidująca obowiązek określonego zachowania się wobec podmiotu uprawnionego w ramach stosunków z zakresu prawa cywilnego pomiędzy zobowiązanym i uprawnionym. Organ administracji rządowej w zakresie wydawania aktów normatywnych powszechnie obowiązujących sprawuje funkcje władcze o charakterze publicznym. Nie wynikają one ze stosunków cywilnych pomiędzy Skarbem Państwa i poszczególnymi członkami administrowanej społeczności, co najwyżej mogłyby dopiero ukształtować taką płaszczyznę wzajemnych stosunków pomiędzy tymi osobami. W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny stwierdził, iż nie istnieje norma prawa cywilnego, która pozwalałaby sądowi nakazać Ministrowi wydanie aktu normatywnego.

Nie oznacza to jednak, że Sąd Okręgowy był władny odrzucić pozew. Pod rządami Konstytucji z 1997 r. (art. 177 w zw. z art. 77 ust. 2 i art. 45 ust. 1), Prawo do sądu ma charakter autonomiczny, niezależny od powiązań normatywnych wynikających z regulacji określonych dziedzin życia społecznego, zaś właściwość sądu cywilnego domniemywa się we wszystkich sprawach, w których nie występuje właściwość sądu administracyjnego, sądu wojskowego lub sądu powszechnego karnego. Konstytucyjna zasada rozpatrzenia sprawy przez sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) wymaga bowiem, żeby - po wyeliminowaniu możliwości poddania sprawy pod osąd innego sądu aniżeli sąd cywilny - ten ostatni przyjął sprawę do rozpoznania i to również wtedy, gdy już na pierwszy rzut oka widać, iż uwzględnienie żądania nie jest możliwe wobec nieistnienia odpowiedniej normy w prawie cywilnym materialnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2002 r. III CK 53/02 – OSNC 2003, nr 2, poz. 31, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2003 r. III CK 319/03 - OSNC 2005, nr 2, poz. 31).

W sprawie niniejszej Naczelny Sąd Administracyjny uznał się niewłaściwym natomiast co do sądu karnego lub wojskowego to ich właściwość nie mogła wchodzić w rachubę ze względów oczywistych.

Biorąc pod rozwagę powyższe należało przyznać rację powodowi, że zaskarżone postanowienie naruszyło powołane w skardze kasacyjnej przepisy Konstytucji a w konsekwencji także art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.

Wobec tego Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie, a także poprzedzające je postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 6 września 2005 r. (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.). Mając na uwadze, że niniejsze orzeczenie kończy sprawę w kwestii odrzucenia pozwu Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego (art. 108 § 1 k.p.c.).